

Projev jeho svatosti papeže Františka
k účastníkům mezinárodní konference u příležitosti
třetího výročí vydání encykliky *Laudato si'*

Sala Clementina
pátek 6. července 2018

Vaše eminence, Vaše excelence,
vážené dámy a pánové.

Vítám vás všechny, kdo jste se shromáždili na této Mezinárodní konferenci u příležitosti třetího výročí vydání encykliky *Laudato si'* o péči o náš společný domov. Zvláštním způsobem bych rád přivítal jeho eminenci arcibiskupa Zizioulase, protože on a kardinál Turkson encykliku před třemi lety společně představili. Děkuji vám všem za to, že jste se tu sešli, abyste „*svými srdci naslouchali*“ stále zoufalejšímu nářku země a jejích chudých, kteří očekávají naši pomoc a starost. Shromáždili jste se také, abyste dosvědčili naléhavou potřebu odpovědět na volání encykliky po *změně*, po *ekologickém obrácení*. Vaše přítomnost zde je známkou vašeho závazku činit konkrétní kroky k záchraně planety a života, který nese, inspirovaného předpokladem encykliky [*Laudato si'*], že „vše je spojeno“. Tento princip leží v základě jakékoli integrální ekologie.

Lze si tu připomenout povolání, které František z Assisi obdržel od Pána v malém kostelíku San Damiano: „*Jdi a oprav můj dům, který, jak vidíš, je v troskách*.“ Dnes náš „společný domov“, jímž je tato planeta, také naléhavě potřebuje být opravena a zajištěna pro udržitelnou budoucnost.

V tomto ohledu vědecká obec v posledních desetiletích vyvíjí stále přesnější odhady. Vskutku, „tempo spotřeby, plýtvání a environmentální změny natolik přesahuje kapacitu planety, že náš současný životní styl, který je neudržitelný, může jen uspíšit katastrofy, jako jsou ty, k nimž periodicky dochází v různých částech světa“ (*Laudato si'*, 161). Je reálné nebezpečí, že budoucím generacím zanecháme jen ruiny, pouště a odpad.

Vyjadřuji tedy svou naději, že starost o stav našeho společného domova se promění v systematické a koordinované úsilí zacílené na integrální ekologii. Neboť „účinky současné nerovnováhy mohou být omezeny jen naším rozhodným jednáním, teď a tady“ (tamtéž). Lidstvo má k dispozici poznatky a prostředky, aby kooperovalo na odpovědné kultivaci a ochraně země. Je významné, že vaše diskuse se týkaly některých významných letošních kroků tímto směrem.

Vrcholná schůzka 24. konference účastníků Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (COP24), která se v prosinci bude konat v polských Katowicích, by mohla být milníkem na cestě vytyčené Pařížskou dohodou z roku 2015. Všichni víme, že je ještě třeba mnoho vykonat, aby tato dohoda byla implementována. Všechny vlády by měly usilovat o to, aby dostály tomu, k čemu se v Paříži zavázaly, a předešly tak nejhorším důsledkům klimatické krize. „Snížení množství skleníkových plynů vyžaduje poctivost, odvahu a odpovědnost, především ze strany zemí, které jsou nejmocnější a nejvíce znečišťují“ (tamtéž), a nemůžeme si dovolit ztrácet čas.

Spolu se státy mohou prosazovat kulturu a praxi integrální ekologie místní samosprávy, občanská společnost a hospodářské a náboženské instituce. Věřím, že události, jakou bude například vrcholná schůzka o celosvětovém jednání ve prospěch klimatu (Global Climate Action Summit) konaná 12. – 14. září v San Franciscu, poskytnou vhodné odpovědi, za podpory *občanských nátlakových skupin* po celém světě. Jak jsem podotkl spolu s Jeho svatostí ekumenickým patriarchou Bartolomějem, „výzva kladená ekologickou krizí a změnou klimatu nemůže být poctivě a trvale vyřešena, nebude-li odpověď“

na ni koordinovaná a kolektivní, nebude-li odpovědnost sdílená a doložitelná a pokud nedáme přednost solidaritě a službě“ (Poselství k Světovému dni modliteb za péči o stvoření 1. září 2017).

Významnou roli hrají také finanční instituce, které jsou součástí problému i jeho řešení. Je potřeba, aby se změnilo finanční paradigma, aby byl podporován integrální lidský rozvoj. Mezinárodní organizace jako je Mezinárodní peněžní fond a Světová banka mohou podněcovat účinné reformy pro více inkluzivní a udržitelný rozvoj. Je třeba doufat, že „finance ... se opět stanou nástrojem zaměřeným k zlepšenému vytváření a rozvoje bohatství“ (Benedikt XVI., *Caritas in veritate*, 65) a také k péči o životní prostředí.

Všechno to předpokládá transformaci na hlubší rovině, totiž proměnu srdcí a myslí. Slovy svatého Jana Pavla II.: „Musíme podněcovat a podporovat ekologické obrácení“ (Generální audience, 17. ledna 2001). Zde mají klíčovou roli náboženství a zvláště křesťanské církve. Světový den modliteb za stvoření a jeho doprovodné iniciativy, které začaly v Pravoslavné církvi, se začínají šířit mezi křesťanskými společenstvími po celém světě.

Konečně, dialog a angažovanost pro náš společný domov musí dát zvláštní prostor dvěma skupinám lidí, kteří stojí v předních liniích úsilí pečovat o integrální ekologii. Obě budou stát ve středu příštích dvou synod Katolické církve: mladí lidé a domorodé národy, zejména ty z amazonské oblasti.

Jednak „mladí lidé vyžadují změnu. Nechápu, jak někdo může tvrdit, že buduje lepší budoucnost, aniž by uvažoval o environmentální krizi a o utrpení vyloučených“ (*Laudato sí'*, 13). Právě mladí lidé budou muset čelit důsledkům současné environmentální a klimatické krize. V důsledku toho mezigenerační solidarity „není jen možná, je to spíše základní otázka spravedlnosti, neboť svět, který jsme dostali, patří také těm, kdo přijdou po nás (tamtéž, 159).

Také „je podstatné prokazovat zvláštní péči domorodým komunitám a jejich kulturním tradicím“ (tamtéž, 146). Působí nám zármutek, když vidíme, jak jsou území domorodých národů vyvlastňována a jejich kultury pošlapávány predátorskými plány a novými formami kolonialismu, což je podporováno kulturou plýtvání a konzumerismu (srov. Biskupská synoda, *Amazonia: New Paths for the Church and for an Integral Ecology*, 8. června 2018). „Pro ně země není komodita, ale dar od Boha a od jejich předků, kteří tam odpočívají, posvátný prostor, s nímž musejí zůstat v kontaktu, mají-li si uchovat svou identitu a hodnoty“ (*Laudato sí'*, 146). Kolik se toho od nich můžeme naučit! Životy domorodých národů „jsou živoucí připomínkou poslání, které Bůh světil nám všem: ochrany našeho společného domova (*Projev*, Puerto Maldonado, Peru, 19. ledna 2018).

Drazí bratři a sestry, výzev je mnoho! Vyjadřuji vám svou procítěnou vděčnost za vaše úsilí ve službě péče o stvoření a lepší budoucnosti pro naše děti a vnoučata. Někdy se ten úkol může zdát příliš svízelný, neboť „je příliš mnoho zvláštních zájmů a ekonomické zájmy mohou snadno převážit nad společným dobrem a manipulovat informace tak, aby jejich vlastní plány nebyly ovlivněny“ (*Laudato sí'*, 54). Avšak „lidé, ač jsou schopni nejhoršího, jsou také schopni pozvednout se nad sebe, znovu zvolit to, co je dobré, a začít znovu“ (tamtéž, 205). Prosím, usilujte dál o „radikální změnu, již přítomné okolnosti vyžadují“ (tamtéž, 171). Neboť „nespravedlnost není nepřemožitelná (tamtéž, 74).

Kéž nás svatý František z Assisi nadále inspiruje a doprovází nás na této cestě a „kéž nám naše zápasy a naše starost o tuto planetu nikdy neodejmou radost z naší naděje (tamtéž, 244). Konec konců, ta naděje je založena na naší víře v moc našeho nebeského Otce. On, „který nás volá k štědrě přijatému závazku, abychom mu dali všechno, co je naše, nám nabízí světlo a sílu, které potřebujeme, abychom pokračovali na své cestě. Pán života, který nás tolik miluje, je vždy přítomen uprostřed tohoto světa. Neopouští nás, nenechává nás samotné, neboť se s konečnou platností spojil s naší zemí a jeho láska nás ustavičně pobízí, abychom hledali nové cesty vpřed. Buď pochválen!“ (tamtéž, 245).

Vám všem uděluji své požehnání. A prosím, nezapomeňte se za mě modlit.

Děkuji vám!